

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1928 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om pensionsförbättring för viss grupp av musikunderofficerare.

I en inom andra kammaren väckt, till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisad motion nr 186 har herr *Lovén* hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att de musikunderofficerare, som uppbära allenast musiksergeants pension, vid uppnådda 60 levnadsår tilldelas pensionsförbättring av sådan storlek, att sammanlagda pensionsbeloppet motsvarar musikfanjunkares.»

Till stöd för yrkandet har i motionen anförts, bland annat, följande:

»I och med genomförandet av den nya härordningen har den förbättringen inträtt för arméns musikunderofficerare, att dessa numera i beföringshänseende kunna uppnå musikfanjunkares lönebeställning. Tidigare fanns det endast musiksergeantsbeställningar för dem, vilket hade till följd, att de vid avgång ur tjänsten efter stadgade tjänste- och levnadsår kommo i åtnjutande av allenast sergeants pension. Den nu i tjänst varande musikpersonalen har således beretts ökade löne- och pensionsförmåner; den har numera kommit i likställighet med trupperunderofficerskåren, även om antalet musikfanjunkarebeställningar ställer sig något ogynnsammare i proportion till fanjunkarebeställningarna vid truppen.

I avvaktan på denna likställighet mellan musik- och trupperunderofficeren, för vilket önskemål arméns musikunderofficerare under en följd av år genom skrivelser till Kungl. Maj:t samt uppvaktningar för respektive departementschefer arbetat, ha åtskilliga musikunderofficerare till följd av uppnådd pensionsålder fått lämna den aktiva tjänsten och därmed även möjligheten att komma i åtnjutande av de löne- och pensionsförmåner, som numera komma deras i aktiv tjänst varande kamrater till del. Det synes mig därför vara en gärd av rättvisa, att riksdagen beaktar det läge, i vilket dessa musikunderofficerare genom ogynnsamma omständigheter kommit, så att de vid uppnådd hög ålder, förslagsvis vid uppnådda 60 levnadsår, då man kan utgå ifrån att de icke längre kunna skaffa sig biinkomster, komma i åtnjutande av pensionsförbättring och dyrtidstillägg i den utsträckning, att detta motsvarar vad fanjunkarna uppbära.»

Motionären har vidare erinrat, att frågan om musiksergeanters pension berörts i 1924 års proposition angående försvarsväsendets ordnande, därvid föredragande departementschefen uttalat, att han funne ett av chefen för generalstaben framställt förslag att tilldela pensionerad musiksergeant vid uppnådda 60 levnadsår pensionsförbättring av sådan storlek, att samman-

lagda beloppet komme att motsvara musikfanjunkares pension, vara värt beaktande. Förslaget syntes lämpligen böra tagas under omprövning i samband med den reglering av den militära personalens avlönings- och pensionsförhållanden i allmänhet, vilken efter den nya försvarsorganisationens genomförande måste äga rum.

Beträffande motiveringen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Utskottet tillåter sig erinra, att vissa frågor rörande musiksergeanters ställning i pensionshänseende under senare år vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens behandling.

Vid 1923 års riksdag väcktes sålunda motionsvis ett förslag (motion II: 7), som gick ut på, att musiksergeant skulle mot erläggande av högre pensionsavgifter berättigas att vid avgång ur tjänst erhålla pensionsförmåner till samma belopp, som tillkomme musikfanjunkare. Efter att i ärendet hava inhämtat utlåtanden av direktionen över arméns pensionskassa, arméförvaltningens civila departement och statskontoret fann sig bankoutskottet i avgivet utlåtande (nr 30) böra avstyrka bifall till den väckta motionen. Såsom skäl för sin ståndpunkt i ämnet anförde utskottet huvudsakligen, att det visserligen icke kunde förnekas, att musikunderofficerarna i jämförelse med övriga underofficerare intoge en mindre gynnsam ställning i löne- och pensionshänseende, men att förslaget om rätt för musiksergeanter att förvärva pensionsrätt beräknad efter fanjunkares lön dock måste ur principiella synpunkter väcka starka betänkligheter. För befattningshavare i allmänhet inom statsförvaltningens olika grenar gällde nämligen, att pension tillmättes i förhållande till lönen inom den lönegrad, till vilken vederbörande befattning vore hänförd. Denna princip borde enligt utskottets mening alljämt upprätthållas. Att befattningshavarna i fråga enligt motionärens förslag skulle hava att för den större pensionen erlægga förhöjd pensionsavgift, syntes icke utgöra tillräcklig grund för ett frångående av berörda princip, då ju tjänstepensionen, i motsats till familjepension, till väsentlig del bestredes av statsmedel. Frågan om en förbättring av musikunderofficerarnas pensionsförhållanden syntes därför böra behandlas i samband med en eventuell ändring av bemälda befattningshavares ställning i lönehänseende, vilket sistnämnda spörsmål emellertid ägde nära samband med frågan om den ställning i försvarsorganisationen, som vid en blivande revision av denna organisation kunde komma att givas åt armémusiken.

I enlighet med utskottets hemställan blev motionen av riksdagen avslagen.

Vid 1927 års riksdag väcktes därefter en motion (II: 64), vari hemställdes om medgivande, att musiksergeanter, vilka avgått ur tjänst med ålderspension efter det 1914 års härordning trätt i kraft, måtte erhålla pensionsförmåner i likhet med musikfanjunkare. Till stöd för detta yrkande framhölls, bland annat, att genom den år 1925 beslutade organisationen av

Tidigare behandling av frågor rörande musiksergeanters pensionsförhållanden.

försvarsväsendet förbättrade befodringsförhållanden inträtt för musikunderofficerarna samt att till följd härav de musikunderofficerare, som icke uppnådde pensionsåldern före genomförandet av den nya härordningen, komme att erhålla en gynnsammare ställning i pensionshänseende. Det syntes emellertid motionären vara billigt, att en förbättring av pensionsförmånerna bereddes även för de musikunderofficerare, som redan nödgats avgå ur tjänst och därvid varit berättigade endast till sergeants pension.

I sitt över sistnämnda motion avgivna utlåtande (nr 20) anförde bankoutskottet, att utskottet i viss mån behjärtade syftet med den väckta motionen, men att utskottet likväl av principiella skäl icke ansett sig kunna biträda motionärens förslag. Utskottet ville ock erinra, att — efter det frågan om musikunderofficerarnas pensionsförmåner vid 1923 års riksdag varit föremål för behandling — en allmän reglering av pensioner utav äldre typ genomförts enligt beslut av 1925 års riksdag. Denna pensionsreglering, som jämväl tillgodokommit de militära beställningshavare, vilka ej erhållit pensionsförbättring enligt de av 1922 års riksdag antagna grunderna, innebure i princip, att å oreglerade pensionsbelopp utginge pensionsförhöjning med hälften av skillnaden mellan å ena sidan den författningsenligt utgående oreglerade pensionen och, å andra sidan, det belopp, som utgjorde eller beräknades motsvara nyreglerad pension för befattningshavare i samma tjänsteställning. Att statsmakterna skulle, utöver den allmänna pensionsförhöjning som sålunda utginge, för en viss grupp av f. d. befattningshavare bevilja särskild pensionsförhöjning, hade utskottet ansett sig icke kunna förorda.

Under nu angivna förhållanden fann utskottet sig böra avstyrka bifall till den väckta motionen. I enlighet med vad utskottet hemställt beslöt riksdagen, att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd.

*Yttranden
över den
föreliggande
motionen.*

Över den nu föreliggande motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört arméförvaltningens civila departement.

Arméförvaltningens civila departement har i sitt yttrande till en början erinrat om behandlingen vid 1923 års riksdag av det då föreliggande förslaget i omförmälda ämne. Härefter yttrar departementet huvudsakligen följande:

»Sedermera har — icke blott, såsom i nu förevarande motion anföres, i den vid 1924 års riksdag framlagda försvarspropositionen, utan jämväl i motsvarande proposition vid 1925 års riksdag — uttalats, att väckt förslag om tilldelande åt pensionerad musiksergeant vid fyllda 60 år av pensionsförbättring till sådan storlek, att sammanlagda pensionsbeloppet komme att motsvara musikfanjunkares pension, syntes vara värt beaktande. Härvid framhölls, att förslaget lämpligen syntes böra tagas under omprövning i samband med den reglering av den militära personalens avlönings- och pensionsförhållanden i allmänhet, vilken efter den nya försvarsorganisationens genomförande måste äga rum.

I anledning av detta uttalande har 1921 års pensionskommitté i sitt den 11

januari 1926 avgivna betänkande med nytt förslag till militär tjänstepensionslag ingående behandlat frågan om den föreslagna anordningen; och har kommittén därvid uttalat, att kommittén hölle för sannolikt, att en bestämmelse i den i försvarspropositionen antydda riktningen helt visst skulle kunna för-
anleda krav på liknande pensionsförbättring från andra befattningshavare i statens tjänst, både civila och militära, vilka på grund av bristande beföringsmöjligheter fått avgå från tjänsten med pension i lägre lönegrad, ävensom att kommittén av sålunda anförda skäl ej funnit lämpligt att i lagförslaget införa ett stadgande av ifrågavarande innebörd.

Härjämte torde i detta sammanhang böra erinras, att pensionskommittén i nyss berörda betänkande behandlat en till kommittén från svenska musikunderofficerarnas riksförbund ingiven framställning, att till övergångsstat överförda musiksergeanter vid inträdet i pensionsåldern skulle erhålla musikfanjunkares pension. I anledning därav framhöll kommittén, att densamma utöver kommitténs ovannämnda principuttalande allenast ville tillägga, att kommittén ej funnit skäl föreligga, som kunde motivera, att musiksergeanter vid avgång ur tjänsten skulle erhålla högre pension, än vartill deras innehavande löneställning skulle berättiga. Det syntes ej heller med fog kunna påstås, att ifrågavarande musiksergeanter genom överflyttningen till övergångsstat bleve lidande i pensionshänseende, eftersom de ej komme i åtnjutande av lägre pension än den högsta, vartill de på grund av hittillsvarande arméorganisation kunnat bli berättigade. På nu anført skäl kunde kommittén icke tillstyrka den av svenska musikunderofficerarnas riksförbund gjorda framställningen.»

För egen del framhåller civila departementet beträffande det i motionen framställda förslaget, att då departementet saknade anledning att frångå de uttalanden, departementet gjort redan i sitt yttrande över det vid 1923 års riksdag föreliggande förslaget, och då departementet vidare ansåge sig kunna i allo ansluta sig till de synpunkter, som pensionskommittén framhållit i frågan om ändrade grunder för musiksergeanters pensionering, departementet ansåge, att motionen icke borde föranleda någon riksdagens åtgärd.

Statskontoret har åberopat den av arméförvaltningens civila departement framlagda utredningen samt för sin del, i likhet med nämnda departement, uttalat den uppfattningen, att motionen icke syntes böra till någon åtgärd föranleda.

Den föreliggande motionen synes åsyfta, att för framtiden skulle medgivas sådan ändring av gällande bestämmelser, att musiksergeanter, vilka avgå med pension från dylik beställning, skulle vid uppnådda 60 levnadsår erhålla en pensionsförhöjning till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen komme att motsvara vad som tillkommer pensionerad musikfanjunkare. Förslaget torde därjämte gå ut på ett medgivande av innebörd, att redan avgångna musiksergeanter skulle vid nyssnämnda åldersgräns beredas enahanda förhöjning av pensionsförmånen.

Vidkommande den förstnämnda frågan vill utskottet visserligen icke förneka, att syftet med det i motionen innefattade förslaget kan anses behjär-

Utskottet.

tansvärt. Utskottet har dock icke funnit tillräckliga skäl föreligga för att biträda förslaget. Å ena sidan måste nämligen, såsom i motionen antytts och av 1921 års pensionskommitté i dess förberörda betänkande närmare utvecklats, befordringsförhållandena för musiksergeanter enligt den nya försvarsorganisationen anses vara väsentligt förmånligare än vad tidigare varit fallet. Å andra sidan skulle, såsom pensionskommittén framhållit, en bestämmelse i enlighet med vad motionären påyrkat otvivelaktigt kunna föranleda liknande krav på pensionsförbättring från andra befattningshavare i statens tjänst, vilka på grund av otillfredsställande befordringsmöjligheter nödgats avgå ur tjänst med pension i lägre lönegrad.

I vad motionen avser pensionsförbättring för redan avgångna musiksergeanter kan utskottet inskränka sig till att åberopa vad utskottet anfört i sitt ovan återgivna utlåtande rörande den vid 1927 års riksdag föreliggande motionen i ämnet.

Med hänsyn till vad nu anförts finner sig utskottet böra avstyrka bifall till förevarande förslag. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II: 186 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 mars 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Pettersson* i Olovstorp, *Enhörning, Lindgren, Dalberg, Andersson* i Hedsta, *Ström* och *Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Borggren, Winkler, Bäcklund, Lovén, Wikström, Svensson* i Betingetorp, *Paulsen* och *Heiding*.

Reservation

av herr *Lovén*.